

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Practica Octaviani Vestrii I. C. Foro Corneliensis

Vestri, Ottaviano

Coloniae Agrippinae, 1597

VD16 V 940

De restitutione in integrum].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63002)

de iudic. vbi etiam ad presens institutum multa quæstio decidit, & nu. 15. quando reus partim obtinuit, partim vero succubuit, quoniam pacto expensarum condemnatus fuerit. Sed quoniam expensæ aliquando ratione contumaciæ aliquando victoriæ debentur, & nonnulla in his casibus discrimina quomodo refici debeant, & que non veritas expensæ, idcirco Bart. & Ias. declarantes legi in l. sancimus, nume. 8. C. de iudic. Rebus. in tract. de expens. in comment. consti. Gall. art. 5. nu. 55. & iterum art. 8. nu. 14. cum seq. lib. 3. Lanfr. in capit. quoniam contra, in verb. expensæ, nume. 24. de probat. & Prosp. Carau. in comment. rituum. Cur. vic. Neapo. 298. numero 9. cum sequen. vbi post. I. s. & Rebuff. citatis in locis septem enumerat differentias, vique inter ceteras, quod * in expensis, ratione contumaciæ debitis, nedum, que in iudicio circa aduocatos, procuratores, & notarios erogate fuerint, debentur, sed que in itinere, nec non & damna in persona, rebusque etiam illata, secundum Accurs. & Bartol. in l. prima. ff. de iudic. mit. causa fact. & in dicta l. sancimus, vbi I. s. numero 8. secus vero in expensis ob causæ victoriæ debitis, cumque in illis, damna rebus illata non includuntur. Extitit & alia differentia, quia in expensis ratione contumaciæ non computantur illæ, quæ commifactorius fuisset, sed in expensis victoriæ causæ vique sic. I. s. in l. 1. §. vlti. nume. 25. ff. si quis in iudic. non obtemper. vbi latius etiam hanc explicat. Ceteras autem differentias citatis in locis, (si lubet) legere poteris, quas breuitati causa consulo omitto.

De restitutione in integrum.

C A P. III.

S V M M A R I V M.

I Restitutio in integrum peti potest, vbi appellatio denegatur.

2 Re.

- 2 *Remedium extraordinarium cessat, donec ordinarius unum habet locum.*
- 3 *Restitutio in integrum officio iudicis petitur.*
- 4 *Restitutio in integrum multis de causis petitur, & concedi solet, & quae sint.*
- 5 *Prescriptiones temporales an currant contra minorem*
- 6 *Restitutionis in materia plura inter minorem et maiorem sunt discrimina.*
- 7 *Minor respub. vel ecclesia quando lesionem probare teneantur, & quando non.*
- 8 *Restitutio aduersus tres sententias an concedenda.*
- 9 *Restitutionis impetrandae forma.*
- 10 *Clausula, parito iudicato, quid referat.*
- 11 *Contumax fictus an egeat beneficio restitutionis in integrum in causa appellationis.*
- 12 *Pauper restituitur aduersus sententiam.*
- 13 *Restitutio in prophanis an detur.*
- 14 *Restitutionis petenda tempora, quae & quanta sint.*
- 15 *Restitutio in integrum an executionem differat.*
- 16 *Intellectus ad cap. suscitata de rest. in integ.*
- 17 *Carceratio infert ignominiam.*
- 18 *Restitutio ad appellandum ubi concederetur, debet restitutus infra decem dies à die concessae restitutionis appellare.*
- 19 *Restitutionis petenda multiplex modus, & quomodo in ea procedatur.*
- 20 *Absens ex causa Reipub. restituitur ad appellandum.*

- 21 *Privilegiatus contra privilegiatum, an viatur suo privilegio.*
- 22 *Restitutio in integrum competit nedum Reipub. & civitati, sed etiam villa, siue pago.*
- 23 *Tempus quadriennij ad petendum restitutionem est vni forme, tam Ecclesia, quam Reipub. & municipioribus.*
- 24 *Restitutio in integrum ex capite ignorantia post 40. annos, infra quadriennium tantum competit Ecclesia, & non vltra.*
- 25 *Restitutio in integrum impedit executionem.*

Nonnunquam euenit, vt quis non valeat aliàs via appellationis ordinaria audiri, vel quia lapsa sint tempora ad appellandum, vel emissam appellationem prosequendum, vel quia bis appellatum, denique quia natura causæ non appellabilis appellatione non admitteat, & istis casibus lex * grauius restitutionis remedium indulget, vbi appellatio derogaretur. Glo. l. vnica, C. si de momen. post. appel. siue. idque etiam, vbi appellatio ex natura causæ non appellabilis prohiberetur. Veluti si sententia possessoris esset in terris, vbi ius civile seruaretur, hoc etiam hodie in terris Ecclesiæ vigore constitutionis Aegidianæ sub titul. qui co. app. non valeat Bald. in d. l. vnica, col. 3. num. 15. ver. quæro nunquid Ecclesi.

Imò * non daret lex hoc restitutionis remedium, vtpotè extraordinarium, donec quis via appellationis, vel alia ordinaria audiri posset, regula enim iuris est, quamdiu superest ordinarium remedium, non est recurrendum ad extraordinarium, l. in causæ, ff. de mino. cap. 2. de of. sic. iudi.

fic. iudic. Specul. titul. nostro, §. quis autem & quando possit in integr. restit. num. 27. versicul. Et scias, quod hoc beneficium, Rot. decis. 224. in no. si contra absentem de resti. in integ. & de appellatio.

Non * tamen concedit eam lex actionis nomine, sed rem omnem iudicis officio committit, quamobrem non petitur aliàs restitutio iuris actionis, sed iudicis officium ad hoc implorari debet, l. quod si minor, §. si. l. 1. §. illud, l. quod si speciali, ff. de mino. Spec. titul. qualiter autem restitutio in integrum petatur in si. Abb. in c. tū ex literis col. 7. numero 19. versicu. quæro. Attrin- gendo ibi vnde conclude eodem titul. & iuxta * casus exigentiam plurifariam peti & concedi solet restitutio, quandoque a enim ad omissam appellationem, & hæc dicitur restitutio ad appellandum, quandoque ad omissam prosecutionem iam propositæ appellationis, & hæc dicitur aduersus desertionem, seu lapsum fataliū, & per istas restitutiones non retractantur aliàs sententiæ, neque processus, sed restituitur quis simpliciter ad facultatem appellandi, vel appellationem prosecutioni, quam ob lapsa tempora amiserat, nisi fortè antequam, vel interim donec quis restitutionem ad prosecutionem appellacionem, & aduersus fataliū lapsum obtineret, lata esset aliqua sententia super desertione, quæ per istam restitutionem aduersus lapsum fataliū retractaretur, & resolveretur vireualiter, etiam absque eo, quod restitutio aduersus similem sententiam fuisset petita, cuius petitio contra consilium Innocen. in cap. coram, in fin. de restit. in integ. non est necessaria, Rota decis. 11. in vlti-

in vlti-

in vltimis, an lata sententia, de restit. in integ. in fin. & rationem affert, quia similis sententia super desertione, non est iuris noui indodoria, sed prioris potius declaratoria.

Quandoque etiam restitutio peti, & concessa solet aduersus iudiciorum processus, ac etiam ipsam sententiam seu sententias, & per similem restitutionem solēt retractari processus, vel sententia, aduersus quos seu quas concederetur restitutio, Specul. de restit. in integ. §. quis autem nu. 5. vers. Item super eodem non auditur ibi. vbi autem datur restitutio ad appellationem, non cassantur acta prius habita, secus si detur contra sententiam, & inferius num. 35. vers. Illud quoque præmittendum non est, prope finem, ibi vbi autem fit restitutio, totus processus reuocatur, qua ratione dicitur quis isto casu implorare iudicis officium rescindens. Abb. in dicto cap. cum ex literis, col. 6. cum seq. num. 19. vers. quæro attingendo, &c.

5 Verum * & si lex dixerit contra minore temporales præscriptiones non currere, l. fin. C. in quibus cau. restit. in integ. non est necesse, & in eodem videatur dicendum in æquiparatis, vt pote in rustico vel Ecclesia, quæ minorum exemplo per eorum administratores reguntur, non tamē procedit hæc legis indulgentia in temporalibus præscriptionibus iudicialibus, quæ contra omnes suos pariformiter habent cursus, licet eisdem beneficio restitutionis iure speciali succurratur, Bar. in l. 1. C. si sapius in integ. restitutio sue postul. Host. in c. fin. de resti. in integ. vbi etiam Abb. col. 1. num. 2. & 3. & notatur in c. audistis eo. titul.

Et quam-

Et quamvis quod temporalium præscriptio-
 num huiusmodi cursum non referat in hæc re-
 stitutionis specie, an quis sit maior, vel minor,
 Respubli. vel Ecclesia, quo tamen ad alia, plura
 sunt in materia restitutionis discrimina inter
 maiorem vel minorem & æquiparatos, quando-
 quidem si minor, Respub. vel Ecclesia restitucio-
 nem petant, sola læsio satis erit pro caussa con-
 cedendæ restitutionis, & sic res videtur potius
 pendere à iudicis officio, quàm à petentis instan-
 tia. Quod si à maiore peteretur hæc magis à iu-
 re communi pendet, vnde non sufficit probare
 læsionem, nisi iusta quoque excusationis causa,
 utpote impedimenti, vel alia probetur, l. i. ff. ex
 quibus cau. maio. Abbas in c. ex literis, colum. 3.
 nu. 1. vers. sed contradictum Innocen. ibi resti-
 tutio verò in integrum conceditur, quandoque
 minori siue Ecclesiæ, &c. de rest. in integ.

Imò * à minore Repub. vel Ecclesia, præscri-
 pta læsionis probatio tantùm desideratur, vbi
 aduersus sententiam restitutionem peterent, se-
 cus verò vbi non aduersus sententiam. Sed ea
 duntaxat, quæ sententiam præcedere solent,
 utpote b ad omiffas exceptiones & allegatio-
 nes, in his enim restitueretur minor, non pro-
 bara aliàs læsione, quia ex ipso temporis la-
 psu ac negligentia sufficiens læsio, in fauoré mi-
 noris resultat, Specu. tit. nostro, §. Quis autem,
 numero 25. versicu. quoque prætermittendum
 non est, quod tamen intelligas de exceptionib.
 peremptorijs, secus verò in declinatorijs, vel di-
 latorijs, quia in his vltra negligentiam læsionis
 probatio desiderari solet, Spec. ibidem per text.
 in cap. constitutus eodem titu. & læsio solet isto
 casu

nis, an minorē releuaret nec ne, & præcedere ista cognitione eo ipso, quò minor non proposuit eam in termino, apparet læsio, Specul. ibidem.

Adde pro breuiori causarum expeditione, non consuevit palatium restitutionem concedere propter solam subsistentiam iustæ excutionis causæ, nisi etiam de iure suo doceret, Rota decis. 384. in no. fuit dubitatum, vtrum appellans de appellatio. Aegid. conclus. 38. Ecclesia eodem titu, ibi tunc enim dicendum, & si aduersus tres diffinitiuas sententias peteretur, non concederetur restitutio, nisi doceretur de iniustitia ipsarum, vel aliquarum ex eis, Innoc. in c. ex literis de resti. in integ. Rota decisio. 464. in antiqu. Nota, quòd aduersus tres sententias diffinitiuas de in integrum rest. imò non audiretur isto casu is, qui restitutionem peteret, nisi prius summarie doceret de aliqua noua causa, propter quam verisimiliter credatur, ipsum per huiusmodi sententias fuisse læsum, quem rigorem seruat palatium, non solum vbi aduersus tres diffinitiuas, verum etiam aduersus tres interlocutorias restitutio peteretur, Rota decis. 2. in no. Aduersus tres sententias eodem titu. & licet ista ex iuris dispositione & obseruantia sacri palatij à petente restitutionem exigantur, cum tamen veniant omnia post restitutionem concessam iterum discutienda in decisione causæ principalis, nõ desiderat palatium in isto restitutionis articulo de præmissis plenas, sed quas quales & summarias duntaxat probationes. Innoc. & alij in dicto cap. ex literis eodem titu. Aegid. dicta conclus. 38. ibi, sed quia de hoc interesse plenus est postea discutiendum, In hac

In hac* restitutionis specie consuevit Signatura varijs modis rescribere, nam si in causa beneficii simpliciter peteretur, prætextu boni iuris, non autem alicuius excusationis & signatura consuevit, non aliàs restitutionis causam committere, sed ipsam restitutionem concedere gratosè, Staph. car. 163. i. facie vers. si verò ibi ex gratia, non tamen simpliciter, sed cum magno temperamento, videlicet cum clausula, parito iudicato & constituto de bono iure, Staph. ibidem & superius car. 162. i. facie, vers. quando est lata vna sententia, ibi què restitutio conceditur, sed cum magno moderamine, per quã clausulam constituto de bono iure, non grauabitur pars plena probatione, Aegid. d. conclus. 38. Staph. d. car. 163. versicul. si verò narratur ibi, quo casu docendum est in aliquo licet non plenè de iustitia volentis se restitui, etiam, quo ad negocium principale, & allegat Aegid. vt supra.

Alia* verò clausula, parito iudicato importabit, vt orator dimittat possessionem, restituat fructus, & soluat expensas, capit. final. de restitut. spolia. Clemen. vt calumnijs de re iudica. vbi Docto. Staph. car. 162. versicu. quando est lata vna sententia in fin. Mitigatur tamen iste rigor. Finge, quòd lata esset vnica sententia, què in ré transiisset iudicatã, non tamen in contradictorio, sed per audientiã contradictarum, & isto casu, ex quo parte absente causa non fuit plenè discussa, cuius merita non nisi partiũ assertionem panduntur, l. si. C. si per vim vel alio modo, nõ cogeret is, qui restitutionem peteret, possessionem dimittere, neq; fructus percipere.

pro

ptos restituere, sed concederetur restitutio refeētis duntaxat expensis, in quibus non comparando aduersarium suum fatigauit, argum. c. exceptionem de exceptio. Staph. d. car. 162. a tergo uersi. Sed hoc habet locum, idque si condemnatus fuisset à principio personaliter in executione citationis apprehensus, & sic uerus contumax, nam * si fictus duntaxat, utpote domi, uel per edictum citatus, ex quo uerisimiliter potuit non habuisse citationis notitiam, non indigeret restitutionis extraordinario remedio, sed uia ordinaria appellationis audiri posset simpliciter appellans à die habitæ notitiæ, & signatura in causa similis appellationis commissionem daret, Rota decis. 364. in no. cū iura de appellatione. Staph. ibidem in fin. uerbis.

Et prædicta de restitutione refeētis duntaxat expensis procedunt, si per audienciam contradictarum lata esset unica duntaxat sententia, non autem duæ uel plures, quia isto casu non admittitur præscripta mitigatione seruaretur rigor, & non daretur restitutio, nisi cum clausula, parito iudicato, prout etiam in restitutione aduersus sententias in contradictorio iudicio latis, idque propter nimiam contumaciam condemnari, qui tantum in contumacia perseuerauit, ut plures ferrentur sententiæ, argum. tex. in l. Fulcinius. §. fin. ibi propter nimiam contumaciam, ff. ex quibus causis. maio. Staph. d. car. 162. à tergo uersi. sed per contradictas, qua ratione, idem proximo diebus respondi contra quendam, qui personaliter apprehensus unicam duntaxat sententiam per Audienciam contradictarum contra se reportauerat, & post sententiam passus fuit ad libertas

terras exequutoriales, ad censuras, & vsq; ad brachium sæculare procedi, & in contumacia perseverans censuras & brachium sæculare huiusmodi per plures annos passus fuerat, imò ratione insurdescentiæ, à iure, si quod habebat, cecidisset, prout inferius suo dicemus loco.

Quòd si is, * qui restitutionem peteret, allegaret paupertatem, consuevit signatura à præscripto rigore clausulæ parito iudicato recedere, & mitius rescribere, videlicet cum clausula dimissa possessione tantùm, & reseruatatis fructibus & expensis in fine litis constituto de oratoris paupertate, & sic paupertas excusat à fructuum restitutione & expensarû refectione, & sola relaxatione possessionis dabitur pauperi restitutio in integrû, & signatura propter paupertatem non admittit excusatione à relaxatione possessionis, quia licet paupertas impediatur facultate restituendi fructus & expensas reficiendi, non tamen impedit, quin possessor possit possessionem relaxare. Aegid. conclusio. 44. Allegatio de dolo & contum. & c. Staph. dict. car. 162. à tergo cum sequenti versic. sed si per contradictas, & si nò allegaretur paupertas, sed aliqua alia causa, propter quam orator prætenderet sententias nò mereri exequutione, utpote, quòd miserit procuratorem, qui non comparuit, vel aliàs decipit dominum suum, quo casu malitia procuratoris non debet domino imputari secundum Rotam decisio. 155. in no. si certus terminus de appella. in fin. per l. qui mittuntur, ff. ex quibus caus. maior. cōsuevit signatura dare restitutionem etiam in beneficialibus cum clausula, prout de iure, Staph. d. car. 163. 1. facie ver. si verò.

R r

Quòd

13 Quòd * si non beneficiari, sed profani in
caussa peteretur restitutio, & in istis non con-
suevit signatura concedere restitutionem, sed
duntaxat causam restitutionis iudicibus com-
mittere, per hæc verba. Placet de restitutione
prout de iure, Staph. d. car. 163. 1. facie ver. in pro-
fanis, idque modò iudici à quo, modò iudici ad
quem secundum factorum contingentias, nã si pe-
teretur restitutio in casu, vbi nullo modo fuit
fuit appellatum, esset de iure petenda coram iu-
dice à quo, & non coram iudice ad quem, quia si
nullo modo fuit appellatum, causa non fuit ad
eum deuoluta, quòd si appellatum extitisset, ap-
pellans tamen ob non legitimam infra terminum
prosequutionem ad restitutionis remediũ conuo-
laret, cum semel per appellationem fuerit causa
deuoluta, nõ esset aliàs isto casu petenda restitu-
tio coram iudice à quo, sed coram iudice ad quem. l.
præses, C. de appell. & ita Cyn. Bart. & Bald. ibi-
dem. Franc. in capit. ex ratione colum. 13. in fin.
ver. circa primum ibi, & ideo dicas de appellat.
Quam distinctionem admittit signatura cum
temperamento tamen, vt sola appell. non suffi-
ciat ad committendam restitutionem iudici ad
quem, nisi appellationis in causa reperitur iam
sibi commissã.

14 Sed dices, quæ * & quanta erunt restitutionis
tempora? qua in re, aut quæris de tempore pe-
tendæ restitutionis, & hæc tempora olim ad an-
num utilem, quo hodiè d. sublato ad quadrien-
nium nouo iure præfinita sunt, l. fin. C. de tem-
po. restit. in integ. & c. r. eod. tit. l. in 6. & vtro-
bique notatur, & computatur hoc quadrien-
nium, vbi plures sunt latæ sententiæ, à die vlti-
mæ

ma sententia, quæ lædit & succedit loco primæ,
 Rota decisio. 165. in no. latis tribus sententijs de
 restitu. in integr. nisi fortè contra minorem latæ
 fuissent, vel si contra minorem eum tamen, qui
 iusta & rationabili causa impeditus fuisset, nam
 in minore deduceretur tempus minoris ætatis,
 ita, quod non curreret hoc quadrienniū, nisi ab
 anno lue ætatis, 25. completo, & in maiore tem-
 pora legitimi impedimenti excipirentur dict. l.
 fina. C. de temp. resti. in integr. c. 1. de restit. in in-
 tegrum, in 6. & notatur utrobique. Aut quæris
 de tempore finiendæ causæ restitutionis, & li-
 cet in hac specie restitutionis Hostiens. in capit.
 tum ex literis extra titulo nostro fuerit in ista
 sententia, quod sola causa restitutionis, quæ pe-
 tebatur iure minoris, esset infra quadriennium
 & petenda, & obtinenda, secus verò in restitu-
 tione, quæ petitur iure maioris, cum dicit nul-
 lum esse tempus præfixum, ea ratione, quia re-
 stitutio, quæ iure maioris conceditur, pendet à
 mero iudicis officio, quæ à mero iudicis officio
 expediuntur, non clauduntur tempore secundū
 ipsum in loco suprà allegato, cum qua opinio-
 ne recitantes eam transeunt Ioan. Andr. & Butr.
 ibidem. Nihilominus verior est contraria sen-
 tentia, & omnis restitutio siue iure maioris pe-
 tatur, infra quadriennium petenda & obtinen-
 da est, & pro ea sunt text. aperti in dict. l. fina. C.
 de temp. resti. in integ. ibi memorata continua-
 tio temporis obseruetur ad interponendam con-
 restitutionem finiendamque litem, vbi gloss. &
 omnes, vbi ex hoc notant, quod restitutio in
 integrum litis contestatione non perpetuatur,
 & allegant, l. petendæ, C. eodem, & hodiè ma-
 gis

gis clarum habemus text. in clemen. vnica eodem, quam sententiam sequitur Barthol. in l. fin. C. ex quibus causs. maio. vbi contra ratione Hostiens. notat, quod officium iudicis rescindens clauditur quadriennio, & allegat dict. l. fina. sequuntur etiam Cardinalis & Abbas in dicto capit. tum ex literis, qui refert opiniones & confutata sententia Hostiens. firmat istam sententiam pro vera, immo si post lapsa quadriennij tempora concederetur restitutio, sententia esset ipso iure nulla, nec defenderetur, quia videatur contra ius litigatoris, & non constitutionis, gloss. in dict. clemen. vnica verbo finiri ibi. sed quid si post finitum quadriennium? quæ tamen intelligas restitutionis scilicet instantiam ultra quadriennium non extendi, neque retardari reo iniuro, secus verò ipso volente, gloss. in dict. l. final. verbo finiendam ibi, nam hoc fauore rei constituitur, vnde si non staret per actorem, quin restitutionis causa expediretur, sed per aduersarium, qui causam sua appellatione, vel aliàs differret, vel staret per iudicem non præiudicaret reo huius quadriennij lapsus gloss. in d. clemen. vnica verbo finiri Abb. in d. capit. tum ex literis col. 4. nume. 13. ver. secunda solutio sua ibi ex hoc nota, quod istud quadriennium, prout non obesse etiam, vbi actor non solum facto iudicis, vel aduersarij, sed etiam alia iusta causa impedita fuisset, text. in d. l. final. C. de tem. in integ. restit. & in c. 1. de rest. in integ. & notatur vtrobique Cas. decis. 2. de resti. in integ.

e
rj Et visis temporibus restitutionis in integrum, ac eius instantiæ, adhuc dubitabis, an interim retardetur executio & restitutionis petitio operetur

peretur effectum suspensiuum, vt interim nihil
 sit innouandum, qua in re, et si antiquiores patres
 sacri palatij fuerint varij, prout facile admo-
 nent decisiones quasi contrariae, 379. si commit-
 tatur causa restitutionis, & alia, 446. si lata vna
 definitiua de restit. in integ. in no. Nihilomi-
 nus crediderim in hac specie constituendam es-
 se regulam affirmatiuam, vt restitutionis peti-
 tio regulariter effectum suspensiuum & execu-
 tionem impediatur, l. vnica, C. in integrum resti-
 tutio. postul. nihil inno. sic, Abb. & alij in capit.
 suscitata de restit. in integr. Cassad. decis. 5. in
 fin. de appella. Idque etiam si non iure commu-
 ni, sed speciali, vt pote iure minoris peteretur
 restitutio, Sal. in l. vnica, C. ne liceat tertio pro-
 uo. in fin. Tamen si Bal. fuerit in contraria senten-
 tia, quam Salic. ibidem confutat, in qua opinio-
 ni dissidentia, Cass. deci. 1. de rest. in integ. refert
 sacrum palatium suo tempore consueuisse mo-
 do vnam, modo alteram amplecti sententiam,
 prout iuxta factorum contingencias visa fuit ca-
 lumniae suspicio cessare & vrgere, & vbi cessa-
 ret Salicet. vbi verò subesset calumniae suspicio,
 Baldi sententiae adhererem, cui Cassiadoro
 in hoc non consentio, quoniam ex obseruantia
 sacri palatij per ipsum relata potius videntur
 patres regulariter opinionem Salice. sequutos
 fuisse, & quamuis subsistente suspicione calum-
 niae ab eius sententia quandoque recesserint, non
 crediderim recessum, vt adhererent contrariae
 sententiae Baldi, quae vera non est, sed communi
 potius limitationi, quam tradunt Doctor. ad
 praescriptam conclusionem, quae est, vt non pro-
 cedat conclusio, vbi calumniae suspicio seu-

seu præsumptio subesset, de qua in capite suscitata, vbi glo. verbo pensate. Abb. columna quarta, & alij de restit. in integrum, vbi etiam habes, quòd istis casibus, quibus sententia in integrum restitutione postulata exequutioni demandaretur, cogere tur is, qui pro exequutione instaret, præstare cautionem de restituendo omnia ei, qui restitutionem peteret, si postea in causa obtinisset, text. gloss. & Docto. in d. c. suscitata, quod tamen ego intelligerem parte petente, alias crediderim iudicem exequi posse etiam cautione non aliàs præstita, argumento notatorij per gloss. & alios in l. vniuersa, C. de precib. imper. offe. imò non conuenit palatium præscripto casu cogere eum, qui pro exequutione instaret ad præstandam cautionem, nisi quando is, qui exequutionem peteret, non esset soluendo, vel de dilapidatione suspectus foret, ita quòd petenti restitutionem verisimiliter nõ esset futurum satis cautum in casum victoriæ, vt is, qui exequutionem reportasset, posset restituere quæ habuisset Rota decis. 435. in no. fuit dubitatum, vtrum auditor de re iudi. & de appell. imò conuenit etiam hanc theoricam non admittere, neque simili cautione eum grauare, qui pro expensis iudicialibus tantum exequutionem peteret, Rota ibidem, cuius rei rationem affert ibidem Collect. quia istæ expensæ non soluuntur ratione iudicati, sed ratione temerariæ vexationis, capic. calumniam de poenis, & c. fin. de dolo & contu.

x6

Addo, * quòd limitatio text. in d. c. suscitata de restit. in integ. aduersus reg. iuris communis, vt in integrum restit. postulata exequutio fiat, quando contra petentem restitutionem de calu-

nia

nia probabilis suspicio seu præsumptio subest, non est generaliter recepta, sed certis casibus etiam subsistente suspicione malitiæ seu calumniæ retardaretur executio, ut pote si executio non esset recuperabilis præiudicij, & præiudicium quod per executionem fieret, non posset per cautionem præservari, Abb. in d. c. suscitata in gloss. verbo pensata, ibi adde tamen vnum dictum Baldi, in l. vnica, C. ne in integ. rest. postu. nil inno. sit, vbi suggerit exemplum. Finge, quod condemnatus in modo executionis ad carceres ducendus esset, retardaretur enim executio prætextu restitutionis petitiæ etiam subsistente suspicione malitiæ, & hoc quia licet carceratio possit per liberationem de futuro reuocari, non tamen potest reuocari de præterito respectu præiudicij ratione ignominia, quæ *honesto viro per carcerationem inferretur, refert & sequitur Abb. in dict. cap. suscitata, vbi supra, & extra istum casum, & generaliter etiam omnibus casibus, quibus aliàs restitutione postulata executio fieri posset retardaretur, nequid aliquid innouandum esset, vbi iudex restitutionis iudicij executionis iam inhibuisset, & si quid interim innouaretur, veniret veluti attentatum reuocandum, Rota d. decis. 379. in no. Quamobrem solemus nos vbi prenderemus restitutione postulata nihilominus exequi posse, & iudex restitutionis inhibuisset, impetrare commissio- nem iudicij restitutionis directam, ut præfixo petenti restitutionem aliquo breui & peremptorio termino ad probandū, & docendū quicquid vult, & potest cur executio impediti debet, & nihil q̄ impediatur, seu releuet docto inhibicio.

nem suam moderetur, quæ executioni obsta-
bat, & remoto eius obstaculo, iudex execu-
tionis exequi solet, imò in casibus, in quibus res-
titutio retardaret executionem, ut lites abor-
uientur in restitutionis articulo raro, vel nun-
quam pronunciari solet, quia si contra restitu-
tionem iudex iudicaret, similis commissione
præfixionis termini dari solet ad docendū que-
quid vult. & potest cur restitui debeat, quo elap-
so, & nihil quod releuet docto inhibitionem
moderetur, & causam exequendam ad iudicem
executionis remittat, vel si nō intersit execu-
tionem transferre, idemmet iudex restitutionis
exequatur. Quod si pro restitutione inclinaret,
& restitutio ad appellandum vel prosequendum
peteretur, solent eadem ratione patres omnia
restitutoria sententia loco sententiæ admittere
eum, qui pro restitutione instaret ad appel-
landum vel prosequendum, & in causa appel-
lationis suo tempore pronūciare, qua in re me-
mor eris, quòd * vbi concederetur restitutio ad
appellandum, debet restitutus infra decem dies
à die restitutionis habito appellare, Rot. decif.
446. in no. si lata vna diffinitiva de rest. in integ.
& vt lite pend.

18

19

Cæterum * vbi in integrum restitutio postu-
lata fuerit, multiplex erit procedendi modus,
veluti & petendi, quandoquidem restitutionem
petimus quandoq; via exceptionis, & tunc lem-
per incidenter, quandoque etiam via actionis,
Bar. & Eald. in l. nam postea, §. si minor, ff. de iu-
reiuran. & probatur in l. Pap. §. si filius, ff. de in-
offi. testa. n. Aegi. conclu. 502 eod. tit. Rursus vbi
via actionis peteretur restitutio, vt supra vidi-
mus,

mus, aliquando petimus eam principaliter vna cum officio rescissorio ad effectum rescindendi sententias, processus, vel alium actum iudiciale vel conuentionalem, quandoque etiam non ad effectum rescindendi, sed vt duntaxat via audientia ob lapsum temporis nobis preclusa aperiarur, & sic aduersus lapsa tempora ad appellandum, aliudve agendum, quo casu (& si via actionis) incidenter tamen peti dicitur restitutio, Rota decis. 11. in vltimis an lata sententia, de restitut. in integrum, & decis. 471. in antiq. nota si petatur restitutio eodem titulo, & quoad modum procedendi summaria est, quod vbicunque non principaliter, sed incidenter petatur restitutio, nec libellus, neque litis contestatio, neque alia terminorum observatio desiderantur, idque siue via exceptionis, seu replicationis. Aegid. dicta conclu. 501. eod. titu. siue via actionis incidenter tamen, vt pote, quando aduersus lapsa tempora ad appellandum, aliudve faciendum, Rota dicta decis. 471. in antiq. & 495. etiam in antiquo. Nota, quod in restitutione de litis contesta. & extra istos casus, quibus incidenter peti dicitur restitutio, vbi principaliter & ad rescissionem sententia, processus, vel alterius actus iudicialis, vel conuentionalis peteretur, libellus, litis contestatio, ac plena terminorum observatio iuxta naturam causae, necessaria erunt. Barto. in l. diuus, ff. de in integrum restitutio. Franc. in cap. ex ratione colum. 14. versicu. de secundo autem dicas de appellatio. Milis verbo restitutio, versicu. restitutio quando petatur, duntaxat, vt pars audiat in fin. Rota decis. 91. in no. per litis contestationem eod. tit. vbi etiam voluit Rota, quod petens

R r 5

tens

petens restitutionem, qui habet docere de lesione, seu iniustitia sententiarum, seu aliquarum ex ipsis prout supra diximus, teneatur id auctoris contestationem docere tanquam necessarium praeambulum, quod si non fiat, & lis nihilominus contestetur, quod per istam litem contestationem praecludatur petenti restitutionis via istius praeambulae cognitionis, Rota ibidem.

ANNOTATIONES.

- a** Quandoque.) Adde Cardin. in clemen. 1. de restitu. in integr. Afflict. decis. 175. & Aretin. cons. 160. numero 7. ubi * absens ex causa Reipubl. ad appellandum restituatur, & Com. opi. banc opinionem communem esse affirmat. Quae de re videtur etiam per Accurs. Barto. & Bald. in l. 1. §. ultim. ff. quando appellat. & Ies. in l. 1. §. si procurator. numer. 13. ff. si quis ius dic. non obi. qui regulam cum limit. tradit. Nicol. Anto. Grauatius.
- b** Vt pote.) Vide Abb. in c. auditis in §. not. de restitu. in integr. Docto. in c. eod. titu. in 6. & Cardin. in clemen. 1. eo. & 21 ad eod. verum est, quod * auctor hic ait, ut ecclesia contra talem restitutionem utatur, sicque privilegiatus contra privilegium, veluti Abb. scribit in dict. c. auditis, colum. 2. Et 22 restituatur * nedum respub. sed ciuitas etiam, quoniam pagus, ut Bart. Bald. & ceteri scriptum reliquere in l. respubl. c. ex quib. cau. maio. Alexan. cons. 1. lib. 4. Afflict. in praeclad. Com. opi. Const. reg. Neap. in §. quae est. principali, & est communis opinio, ut Dec. attestatur cons. 42. in fin. Nam ciuitas, municipia atque rura reipubl. appellatione continentur, per Ies. in l. domus, §. si fundus, num. 19. ff. de leg. 1. & in l. inter ciuitatem, num. 15. c. de sacrosan. eccl. Quod tamen cum temperantia intelligat, nisi in rure pauci, puta sex vel octo commorantur homines, ut Afflict. praecitato loco docet post alios in l. b. respubl. Nicolau. Antonini Grauatius.

Et si aduersus.) Huc accedant, quæ in huius libri cap. e
 1. diximus sub lit. H.

Quo hodie.) Tempus * quadriennij ad petendum in d
 integrum restitutionem à iure præfinitum, tam in ecclesia 23
 locum habet, quàm minore, & republ. & in omnibus secun-
 dum veram opinionem uniforme est, licet inter Docto. mag-
 na sit altercatio, nam hoc quadriennij tempus ecclesie tan-
 tum conuenire, nonnullis visum fuit, at minoribus reipub. in
 tempore legis, non quadriennij, sed solum illud tempus com-
 petere, quod lesionem induxit, vt puta, si infra decendium
 non fuerit appellatum, aut infra præscripta tempora appel-
 latio non profectuata, vt infra aliud decendium, aut biennij,
 & non ultra, restitutionem haberent. attamen communis Com. opi.
 est opinio, vt quadriennium hoc ex æquo omnibus competat,
 auctore Assl. in decis. 175. vbi postquam diutius super huius-
 modi disputatum fuit, sic decisum fuisse testatur. Quod
 quidem quadriennium à principio vtile est, quia à die scien-
 tiæ labitur siue currere incipit, vt per Dec. consil. 42. in fin.
 Boer. decis. 39. num. 7. & Bello. cons. 46. nume. 15. verùm * 24
 hanc restitutionem ex capite ignorantie, post 40. annos in-
 fra quadriennium tantum ecclesie & pauperibus compete-
 re affirmant, explosa Alexand. nonnullorumque opinione,
 qui post centum annos dictam restitutionem peti etiam posse
 existimauerunt, dictoq; quadriennio potiri posse. Et hæc qui-
 dem prior opinio communibus suffragijs approbatur, vt Dec. Com. opi.
 Bell. & Boer. vbi supra testantur. Sed ad rem, hoc vnum si-
 lenio non inuoluam, quòd quadriennium ad petendum in
 integrum restitutionem aduersus tres sententias, vel omif-
 sas probationes à die vltimæ sententiæ computari debet, vt
 prædictum est à Cassad. decis. 2. de rest. in integr. & habetur
 decis. Capel. Thol. 54. & 55. Nico. Ant. Grauatius.

At visis.) Quòd * restitutio in integrum executionem e
 impediat, vt ea pendente nihil innouandum sit, vocabuli ety 25
 mologia demonstrat. Nã restitutio nihil aliud est, quàm in pri-
 stinum

stinū statum repositio l. quod si minor & restitutio, ubi 200.
 ff. de minor. Card. in Clem. 1. in 3. no. de rest. in integ. & 16.
 in l. interdum, num. 4. ff. de cond. indeb. & quod per dicitur
 in integrum restitutionem petitam, ipsa impediatur exco-
 rtiō, est communis opinio, ut idem Ias. restat in l. qui se
 tulit & condemnatum, nu. 27. ff. de re iudic. ubi & per dicitur
 hanc materiam etiam pertractatam videbitur, & per dicitur
 decis. 356 qui tamen nonnullas tradit limitaciones per Ab-
 bat. & reliquos in cap. suscitata, de in integrum restitut. Ni-
 col. Anton. Grauat.

Ut lite pend. Et de attentatū.

CAP. IIII.

SUMMARIVM.

- 1 Appellatione pendente, nil nouandum est, nisi
 tamen, ut nume. 2. cum sequentibus, & nume. 27.
 & 40.
- 2 Attentata pendente nullitatis causa non reuo-
 cantur.
- 3 Iudex potest innouare in hi, qua tendunt ad cau-
 sa faciliorem exitum, & qui sint isti exitus.
- 4 Iudex potest partibus interdicare, ne nubent,
 etiam postquam ab ipso appellatum fuisse super
 matrimonio, de quo controuersabatur.
- 5 Appellans petens coram iudice à quo attentata
 reuocari, non censetur appellationi renuntiare.
- 6 Iudex reuocat grauamen per repositionem, & fre-
 quens est iste vsus in Rom. Cur.
- 7 Iudex appellatus in quibus casibus post inhibiti-
 nem iudicis, ad quem procedere possit.
- 8 Attentata reuocare, ad quem spectet.
- 9 Attentata plurima sunt, que non veniunt in pri-
 ma